

Gerolf Van de Perre en Kasteel van Gaasbeek rijmen met elkaar

Op zoek naar verloren paradijs

Dat kunstenaar Gerolf Van de Perre in het Kasteel van Gaasbeek *Le Grand Meaulnes* verbeeldt, is geen gelukkig toeval, maar het weloverwogen plan van een museumdirecteur die met visie die unieke site uitbouwt tot een plek waar natuur, architectuur, geschiedenis, erfgoed en eigentijdse kunst mekaar versterken.

SABINE ALEXANDER // *Il arriva chez nous un dimanche de novembre 189...* Zo begint *Le Grand Meaulnes*, de roman van 1913 van de Franse auteur Alain Fournier (1886-1914), die bij velen de herinnering oproept aan de eerste verbeeldingsvolle ontsnapping uit de kinderwereld. We waren jong en werden ingewijd in de Europese literatuur. Het eenvoudige maar mysterieuze coming-of-age-verhaal bezat alles om ons op de drempel van de adolescentie voor de letteren te winnen. Van de verhaallijn bleef doorgaans weinig hangen, maar de be-

dwelende herinnering aan een verloren wereld waarin niet de opeenvolging van gebeurtenissen, maar de speling van gevoelens en atmosfeer van tel was, haakte zich vast in het collectieve geheugen van vele generaties: de van mist en kou doortrokken beschrijvingen van weiland en bossages in het departement Cher, de geheimzinnigheid rond het *Domaine perdu* en de liefde van de grote Meaulnes, een pure en diep gevoelde liefde zoals men zich die jong zijnde dagdroomt.

Uitgelezen kader

Het was directeur Luc Vanackere die kunstenaar Gerolf Van de Perre (1965) uitnodigde voor het Kasteel van Gaasbeek een schilderijencyclus rond *Le Grand Meaulnes* te ontwerpen. Het kasteel ligt verborgen tussen de beboste glooiingen van het Pajottenland en heeft een aan de 19de-eeuwse verbeelding ontsproten architectuur en interieur. Het is het uitgelezen decor voor een roman die draait rond een nachtelijk feest op een in mysterie gehuld kasteeldomein, de jeugdige opwindning van avontuur en verliefdheid die dat voorval teweegbrengt en het noodlottige verlies bij het terugvinden er-

van. Van de Perre is de geschikte keuze om die sfeer rond Meaulnes picturaal te vatten en te vertellen. Dat hij affiniteit heeft met de wereld van een eeuw geleden, toen de romantiek taande onder druk van een grenzeloze vernieuwing, bleek al uit vroeger werk waarin de figuur van Rainer Maria Rilke en de door de Grote Oorlog Gewonde stad de hoofdrol hadden. Ook het spel van "zijn" en "niet-meer-zijn", van een oude wereld die gesloopt wordt, of in puin vervalt, heeft al meermaals zijn creativiteit geprikkeld. Toen Van de Perre rond de millenniumwisseling twee jaar in China verbleef, maakte hij daar de kaalslag van Peking mee en wijdde er enkele merkwaardig mooie beeldverhalen aan.

Behoud de illusie

In de visualisering van een zo bekende roman als *Le Grand Meaulnes* moet de verbeelding van de kijker verzoend worden met die van de vertolker. Het verhaal en de karakters mogen de lezer niet ontvreemd worden door beelden die haaks op de eigen verbeelding staan, want dan klinkt steevast de boutade dat "het boek beter is dan de film". Van

Klassikaal. © GEROLF VAN DE PERRE

de Perre verstaat de kunst van het behoud van de illusie, al is het bijwijken dansen op het slappe koord als de schilder het verhaal te dicht op de huid zit. Gelukkig beschikt hij over de empathie en de gevoeligheid om zich in te leven in "les choses qui ne se disent pas", in de onuitgesproken dingen die achter de tekst liggen, in de kwesties die zich ophouden in de schaduw van het verhaal waar de verbeelding haar scherpe contouren verliest. In *Oude tegelvoer*, een liggend, overwegend grijs doek, weet de schilder in de bestofte tegels en de rommel die tegen de muur geschoven ligt, de desolaatheid van het neergehaalde kasteel en de droefgeestigheid rond de bruisak afgebroken jeugd van de romanfiguren heel raak samen te vatten. Van de Perre waagt zich in *Onderweg*, het werk dat op de omslag van de fraaie catalogus staat, met succes aan de stugge kop van Augustin Meaulnes, de intelligente en door rusteloosheid bewogen jongeman die halsstarrig op zoek gaat naar het verloren paradijs. Over het doek glijden tegelijk de beelden van die zoektocht.

Gelaagtheid

Met zijn brede belangstelling voor geschiedenis en cultuur houdt Van de Perre ervan te parafrazeren of zijn werk in overlappende lagen op te bouwen. Jean-Antoine Watteau en Félix Nadar, James Ensor, Ingmar Bergman en Velázquez leveren de blauwdruk voor enkele insceneringen van "Meaulnes". Achter het feestelijke en kleurrijke gedrum voor een pleziertochtje op het water daagt in Van de Perres compositie de wonderlijke sfeer van *L'Embarquement pour Cythère* (1717) op, het beroemde en eveneens met frivole geheimzinnigheid omgeven doek van Watteau. Maar het samenvallen kan ook letterlijk gebeuren. *Nachtelijke dwaaltocht*, een van de blikvangers van de tentoonstelling, is opgebouwd uit verschillende doeken die samen een werk van bijna twee bij drie meter vormen. Van de Perre heeft hier als onderlaag een vage weergave van *Gezicht in vogelvlucht op Gaasbeek*, een panorama van de 17de-eeuwse schilder Philippe-Auguste Immenraet, overschilderd met donkere tonen en de vage omtrekken van een labyrint. De hoge, van

alle tinten blauw doortrokken lucht en de rookkleurige wolken leggen een heilige sluier over het landschap. Het labyrint duikt trouwens nog geregeld op in die schilderijencyclus en symboliseert niet alleen de onvindbaarheid van het domein, maar ook het oeverloze zoeken van Meaulnes, het verwarde kluwen van relaties en emoties van de personages en het donker woud van verlangen waarin iedereen zijn weg lijkt te verliezen.

Kleur, klank en geur

Van de Perre last graag een uitgekende geometrie in zijn werk in, patronen die de personages en het landschap in perspectief plaatsen en de dromerigheid een scherpe kant geven. In *Klaskakaal* zetten de donkere horizontale en verticale raamlatten de kopjes van de schoolkinderen af tegen de zonnige buiten, badend in tere kleuren die elkaar als licht- of lommervlekken kruisen en afsnijden. *Koolslag* vormt Van de Perre dan weer om tot een italiäniserend landschap met cipressen en een spiegelende waterpartij waarin het vernielde landgoed het karakter krijgt van een antieke ruïne die zich in diagonalen over het doek uitstrekt. Ook Gaasbeek krijgt een rol als locatie voor de vertelling. De weg, verdwijnt achter de horizon toont het hellende pad dat de bezoeker naar het kasteel voert, met rechts de ommuring van de oude fruit- en groentetuin.

Het specifieke palet van de schilder, met doffe kleuren die in korrelige vegen over elkaar heen liggen, wordt afgewisseld met een delicate wazigheid of opgelicht door witte hoogsels en felle kleuren. Diep blauw, teer lila of roze, warm rood en af en toe een stralend groen pareren het zwaarmoedige coloriet dat zich naadloos in de aankleding van het Kasteel van Gaasbeek invoegt. De geuren die in enkele kamers verspreid worden, het hoorbare wegtikken van de tijd en de pianoklanken die soms ook live weerklinken maken van *Meaulnes* een belevenis die de zintuigen beroert en diep in de herinnering graaft. 📍

- *Meaulnes*. Gerolf Van de Perre loopt tot 6 november in het Kasteel van Gaasbeek.
- www.kasteelvangasbeek.be

Onderweg. © GEROLF VAN DE FERRE